

Redactiunea

se afla in
la lui Leupoldu Nr. 44.
Articole nefrancate nu se primescu
numai de la correspondintii re-
lati „Federatiunii.“ *Scrisori*
nu se publica. Articlii tra-
nepublicati se voru arde si nu-
la cerere espressa se returna.

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Appare Joi-a si Dominec'a.

Pretulu de Prenumeratiune :
Pre trei lune 3 fl. v. a.
Pre siesse lune 5 „ „ „
Pre annulu intregu 10 „ „ „
Pentru Romani'a :
Pre an. intregu 30 Fr. = 30 Lei n.
Pre 6 lune 16 „ = 16 „ „
Pre 3 — 8 „ = 8 „ „
Pentru Insertiuni :
10 cr. de linia, si 30 cr. tacs'a timbrale
pentru fiecte-care publicatiune sepa-
ratu. In loculu deschis 20 cr. de linia.
Unu esemplariu costa 10 cr.

Invitare

Prenumeratiune la diariulu

FEDERATIUNEA
Semestrulu II. Juliu—De-
cembre, 1874.

Di prenumeranti a caroru prenu-
meratiune espira cu finea lui Juniu, a.
sunt rogati a-si reinnoi de tim-
p prenumeratiunea, assemene si do-
d'a avé diariulu nostru sè bine-
a se insiuná pana la 1/13 Juliu,
ca respectivii domni sè fia feriti
placerile irregularitatii intru pri-
diariulu, éra administratiunea si
ar'a de complicatiunile, cari pro-
in intardiarea insinuatiunii.

Di prenumeranti, cari remasesse
santia cu pretulu, sunt rogati sè
iesca a-si refui câtu mai currendu
lele, cà-ci administratiunea dia-
intimpina mari greutati d'in caus'a
adirei restantieloru.

Adress'a (numele, locuinti'a si post'a
a) sè ni-se comunice legibilu si ac-
tu, ca sè se incungiure ratecirea
ococlitur'a esemplarieloru, ce totu
a se intempla cu adrese gressite.
chii prenumeranti voru face bine
adresele loru litografate pre
natiunile postali.

Pretulu a se vedé in frontispiciulu
diariulu.

Redactiunea.

Buda-pest'a, 16/28 Juniu 1874.

Curtea faim'a, cà majoritatea
diariloru d'in camer'a Ungariei si
diariloru guvernulu, vedendu diver-
si opiniuniloru a supr'a unoru
diariloru essentiali a novellei electo-
re precum si pucinu cunoscutele si
nelamuritele referentie alle contri-
butiuniloru d'in Transilvani'a, legea elec-
t. nu se va luá la discussiune in re-
sentei sesiuni, ci, spre a se pote
mai bine si a se lamuri referin-
tieloru Transilvane, novell'a elect. se va
pre sesiunea de tomna. Si faim'a
audita éra adevérata, pentru cà ce-
a s'au agitatu ser'a in clubulu de-
diariloru, unde in fine recunoscandu-se
majoritatea d'a se votá legea elect. inca
diariloru acestei sesiuni, se enuncia
diariloru conferintiei, cà novell'a elect.
se puna la ordinea díllei in sied.
diariloru, septemen'a viitoria. — Noi
diariloru predispusetiunea spiriteloru
diariloru a deputatiloru din Unga-
ria supr'a referintieloru d'in Tran-
silvani'a, am fi preferitu amanarea,
pentru cà deputati si guvernulu
diariloru timpulu necessariu spre a se
lamuri insi-si si a se lamuri cestiunea
diariloru alessu cu privire la referintiele
diariloru Transilvane, parte pentru cuventulu, cà
diariloru caldura excessiva, imminente
diariloru si osebitele occupatiuni agricole,
diariloru, suffocati de nebusiela si ascep-
tu cu neastemperu or'a departarii,
diariloru impacienti si impassibili (nesen-
ti) grabescu cu iutiela a maciná ori
diariloru proiectu de lege, numai ca sè se ve-
diariloru scapati. In assemene impregiurári,
diariloru prospecte sunt de a poté strabate
diariloru amendamintele ce deputatii rom. voru

sè face relativu la Transilvani'a, pre-
candu amanandu-se cestiunea, informa-
tiunile, capacitarile, lamurirea ideeloru
se poteau operá mai cu inlesnire pana
la tomna. si votarea se faceá cu mai
bune auspicii, prin urmare si cu mai
bunu successu pentru Transilvani'a,
cà-ci sè nu perdemu d'in vedere, cumca
acesta novella electorale, câtu de imper-
fecta si cu caracteru provisoriu, va re-
manè totu-si in vigore timpulu indelun-
gatu pote câtu va durá acesta genera-
tiune, fàra sperare d'a se vindecá reulu.

Mai multi d'intre deputatii rom. se
servira, precátu putura, de tota occasi-
unea, spre a informá pre ministri si
pre corifeii partiteloru a supr'a referin-
tieloru d'in Transilv. dar mai alessu
preste toti si-dede ostenele a D. I. H. a
capacitá pre ministri a supr'a §-lui resp.
d'in lege, lamurindu, cà cine au platitu
la 1848 censulu de 8 fl. 40 cr. si cine
lu-platesce asta-di, ceea ce neci depu-
tatii ungureni neci insi-si ministri par'
a nu cunosce de locu. D. I. H. . . . ca
unulu ce luptasse pentru uniunea Tran-
silvane cu Ungari'a, se tienù indeto-
ratu in consciinti'a sa a staruà la gu-
vernu pentru inlaturarea inconvenien-
tului ce se comitte facia cu Transilv.
Dorimu ca sè reessa, ne tememu inse,
cà argumentatiunile, asta data drepte,
alle dsalle, voru fi mai pucinu placute
Unguriloru, decum fusesse celle pentru
uniune.

Legea de incompatibilitate se votá
preste acceptare iute, terminandu-se in
sied. de eri discussiunea speciale. In
contr'a dispusetiunii legii, prin care se
eschidu calugarii de la dreptulu elect.
passivu, s'au escatu lupta initiata de
doi deputati preuti, dar combatuti de
alti doi preuti, ceea ce fu unu spectacu
deliciosu pentru deputatii mireni. —
Cursulu debateriloru se va vedé d'in
reportulu nostru dietale, éra testulu
legii lu vomu publicá in nr. viit.

**Invetia pruncii tierranului Indu-
stri'a ?**

La intrebarea acest'a voiui respunde
dupa experientia facuta in cursu de unu
patrariu de seclu.

Potu afirmá, cà tierranii nostri aici
in Transilvani'a, adeca in comitate si
districte numai cu agricultur'a, ad. lu-
crarea pamentului, si crescerea viteloru
se occupa, éra ramurile industriei le sunt
de totu straine.

A fi caltiunariu (ciobatariu), zidariu
pellariu, palariariu, rotariu, dogariu
mesariu. etc. la densii e ce-va lucru de-
jositoriu.

Candu ar scí si romanulu economisá
in fertilitate, ca si sterili i sassi, tréca-du-
ca-se, atunci mosfor'a impartindu-se in
2—3 partii, aru mai ajunge totu la atá-
tea generatiuni, inse tierranulu nostru
de-si e — gratia provedintiei — bine-
cuventatu, de unde urmeza, cà mosfor'a
dobandita prin sudorea mosforu strai-
mosforu, in 1848, acumu se afla im-
partita in 6—8 partii.

Se luámu lucru precum stá, se so-
cotimu o mosfa de 32 jugere impartita
in 8 partii, vine pre o parte adeca la unu
pruncu 4 jugere. Aiba acumu acestu-a 4
prunci si impartindu-se aceste 4 jug.,
cade pre unulu 1 jugeru.

Ecca proletariatu in golatatea sa !
Ce va urma de aici? — Selavia si ser-
vilismu! fiii tierranului voru ajunge, ba
au si ajunsu dílleri, servitori la straini.

Vedemu si aceea, cà segregari'a pas-
suniloru, paduriloru, si comasati'a au
pussu in picidre pre fosti domni terre-
stri; éra turmele de oi, ciurdele de boi,
vacii, viticii, porci a tierranului au dispa-
ratu detragendu i-se dreptulu de pas-
sunatu, lemnaritu.

Si ce au urmatu de aici? Inainte de
48 plateamu unu pundu de carne cu
4—5 cr. v. a., acum'a costa 20—25—30
cruceri.

Sciu commune, in cari pana la 48
au fostu 4—5 turme de oi, constatorie
fiecte-care d'in mai multe sute de capete,
— acumu totu in acelle commune sunt
1—2 turme, câte d'in 1—2 sute de
capete.

Sciu commune, din cari primaver'a
essieu 50—60 plugari, acumu totu
acolo essu 5—6.

Ecca progressulu in marea Magyaria!
Se deschidemu dara ochii, si se ne
appucámu de industria, cà ast'a ne va
da pana de tote díllele, si ne va scapá
poporulu de perire! . . .

Am auditu de la barbati stimati si
intielleginti romani, cà e mai bine
sè remana tierranulu romanu langa
cornulu plugului, pentru cà daca invetia
industria se amalgamizeza — trece
in taber'a strainului.

E dreptu, cà ungurulu batujoco-
resce totdeun'a altu neamu, numai ca
acellu-a sè se lapede de nationalitatea
sa, si sè se lipesca de cea ungara.

Ba fiindu tenerii nostri industriesii
copii isteti si lucratori, maiestrii de un-
guru séu némtiu le acatia in grumadi
si câte una cocona, si industriesiulu rom.
o primesce buccuros, numai se ajunga
cátu de iute la creanga verde.

Inse nu-e nici o mirare, cà intr'unu
orasiu de 20—30 mfi de locuitorii, af-
flandu-se 2—3 romani — se pierdu in
numerulu cellu mare allu strainiloru.

Riulu micu totdeun'a curge in cellu
mare.

Candu se voru afflá mai multi, si
voru formá reuniuni, societati, care se-i
appere de amalgamisare si contopire —
nu e téma, cà voru perf.

Unu vasu de 50 mesuri, neci odata
nu se pote golf in altulu de 10 mesuri.
In privinti'a acest'a, opiniunea mea
ar fi:

1. Fiasce-care tierranu, care are mai
multi copii, sè se silésca d'in tote pote-
rile, ca d'in acesti-a 2—3 — dupa-ce
si-au castigatu cunoscintiele elementa-
rie, — se-i duca la invetiatura de in-
dustria.

2. Daca are modru se-i sustiena si
in clasele mai inalte, — se-li procureze
ospitiu la unu industriesiu, accordandu
cu acestu-a, ca in díllele de vacatiune
se-i essercieze in maiestri'a sa, — cà-ci
acest'a mai multu ar folosí, decátu pre-
amblarea pre strade si fumandu din lule
séu sugari.

Eu cunoscu mai multi barbati ro-
mani, acum in posturi inalte si stimati
de càtra toti, cà in copilari'a loru ca
studenti au invetiatu industria, ba altii
cu lucrulu loru in officinele maiestriloru
si-au terminatu studiele.

Cunoscu si acum'a assemene teneri,
dorere inse, nume 2—3! Daca suntemu
seraci, si nu avemu modru sè ne redi-
cámu scoli industriale, sè ne ajutorámu
cum ne potemu.

Au nu vedemu, cà mai multi teneri
dupa absolvirea scoleloru sunt siliti a-se
reintorce la cornulu plugului — éra
daca voiesce sè intre in officiu de statu

— trebue sè se lapede de principiile sall
nationale, cà-ci d'in contra e respinsu
de la tote posturile.

Acum'a numai ungurului este iertate
a-si representá natiunalitatea sa, al-
tui-a nu!

Pre mine inse nume supera, ba d'in
contra asiu poftí, ca câtu mai multi
doctori in legi sè se reintorca la cor-
nele plugului.

Atunci amu fi salvati! Beatus ille
qui procul negotiis, paternu rura bobus
exercet suis.

3. Daca ni e fricá de amalgamisare,
atunci tenerii nostri industriesii sè se
assiedie cu locuinti'a in commune rurale.

Dupa cum amintissem, am calto-
ritu unu patrariu de seclu prin Tran-
silvani'a, si n'amu afflatu neci intru una
communa industriesii romani, fara numai
nemti, judani, unguri, boemi si tfgani.

Daca romanulu are lipsa de repara-
rea incaltiaminteloru, are lipsa de o rota,
scaunu, palaria, opince — dá parale la
straini, éra ellu in timpu de érna dorme,
intorcandu-se de pre una lature pre
ceallalta, ori petrece la Itzig langa ra-
chiu, care mai tardfu i-absorbe si mo-
sior'a. —

Ast'a o pote observá fia-care omu, de
esemplu in commun'a Cl. Monostoriu
adnessata Clusiuului.

Aici la tota cas'a aru poté fi unu
caltunariu, rotariu, fauru, mesariu, zi-
dariu etc. dorere inse! cà aici nuse
affla neci unu industriesiu.

Scoolele mai inalte sunt deschise in
departare de câtu-va passi numai, si potu
affirmá, cà nu le cerceteza neci 2—3
copii d'in un'a suta.

Onorabili preuti si invetiatori! des-
chideti, pentru D-dieu! ochii poporului,
puneti oglind'a venitoriului inaintea
lui, si luminati-lu, ca sè nu ajunga la
blastemulu filioru si nepotiloru, candu
acesti-a voru ajunge in servitutea strai-
nului.

Éra voi multu stimati Prelati, vi-
cari, protopopi si officianti de romanu,
vigilati, grigiti de poporulu, care e in-
credintiatu voue, mantuiti-lu de perirea
ce li-se prepara.

Romanulu e blandu si ascultatoriu,
numai se fia convinsu cà acellu-a, care-i
da invetiatur'a n'are voia d'a-lu insiellá.

Celle mai corrupte commune s'au in-
dreptatu prin preuti si invetiatori, inse
atari esemple sunt forte rari, pentru-cà
pucini se interessedia de starea poporului.

Unu romanu.

Camer'a deputatiloru Ungariei.

Sedinti'a de la 22. Juniu 1874.

Presiedinte: Perczel. Notari: Mihályi,
Szeniczey si Beóthy. Ministri: sunt toti de
facia.

Presiedintele presenta urm. petitiuni:
a cottului Albei-infer. contr'a usurariei, —
a cottului Strigoniu, prin care spriginese
petit. cottulu Sopronu contr'a legei cam-
biale, — a cottului Torn'a, pentru subtra-
gere diurneloru deputatiloru absentii, si a
cottulu Arv'a, contr'a urcarei dariloru di-
recte. — Földváry presenta petit. a 7.
commune d'in cottulu Iaurinu, pentru a nu
fi desbinat de la comitatu. — Bobory
presenta petit. urbei Kis-Ujzsellás pentru
infintiarea bancei ung. Szeniczey pre-
senta petit. capitalei Bpest'a, prin care se
cere a se impune societatii cállii ferr. de
statu detorinti'a d'a edificá cas'a de depo-
site, pentru cà i-se dede concessiunea de a
construí lini'a Tamisior'a-Orsiuv'a. Beóthy.

a catoliciloru d'in Let'a-mare, pentru usura libera a $\frac{3}{4}$ parte d'in pamentulu investitorului lor.

Horn interpelleza pre ministr. de com-merciu: Facutu-au passii necessari si cu ce rezultatu, ca min. commune de resb. sè implinésca promisiunea facuta in delegatiuni, cà la provisiunea armatei va luá in consideratiune liberulu concursu si va favorisá industri'a ung.? Daca ministrulu n'ar fi facutu acest'a pana acum, vre d'insulu sè-si plinésca câtu mai currendu datorinti'a in asta privintia? — Se va comunicá ministrului de commerciu.

Majoros intréba pre min. culteloru si ministr. publ. are d'insulu cunoscentia cà corpula invetiatorescu poporale d'in inspectoratulu r. Timisiu-Torontalu au alesu la senatulu scol. una profesoressa, dar cà directorele scol. pop. cu vatemarea §. 117 art. de l. 38 d'in 1868. au nullificatu acesta alegere?

Se va comunicá cu ministrulu instr. publ. —

Horn ar dori cà sè se publice reportulu comisiunei esmisse in caus'a căllei ferr. orientale de s'ar potè inca mai nainte de diu'a 30. Jun. candu directiunea va tiené siedintia. Intreba deci pre presiedintelu comis. cà potè-se-va prezentá reportulu comis. inca in septeman'a acest'a?

Szögyényi annuncia cà dep. I. Popoviciu Deseanu e verificatu cu reserv'a de 30 dille. — M. Besanu refer. comis. de immunitate presenta reportulu comis. pentru estraditiunea dep. lui Éder. — A. Molnár presenta seri'a 47 din petitiuni.

Zsedényi doresce, ca desbaterea a-supr'a fondului de instructiune a judaniloru sè se amano pana la pertractarea petitiunei substernuta de judanii ortodossi. — Se primesce invoindu-se la acest'a insusi minist. Trefort.

Min. Bittó respunde la interpellatiunea lui Tisza, in privintia schimbarei ministrului commune de resb. Monarculu pote numi si schimbá dupa placu pre ministrii sèi pentru cà acestu dreptu este allu Coronai, prin urmare caus'a demisiunii lui Kuhn si motivele vointiei monarcului nu se potu vellicá.

Cátu pentru contrasemnare, ellu vedindu lips'a acellei-a, ceru numai decátu explicatiune de la min. affac. externe contele Andrásy, care i-respunde, cà publicarea decretului de denumire, contrasemnatu de d'insulu numai d'in negare de sama nu s'a facutu deodata si in diariulu offic. de Buda-pest'a, precum se facuse in „Wiener Ztg.“

Cátu pentru cuventulu „Reich“ (imperi-riu) d'in testulu decretului imp. observá Bittó, cà acellu cuventu nemtiescu insemna „monarchia.“

C. Tisza nu contestedia cà dreptulu d'a numi pre ministri e dreptulu monarcului, dar orede cà acestu dreptu in statuti constiutionale este restrinsu in câtu-va atunci, candu corpurile legiutorie arreta simpatia cátra cutare ministru in functiune. — Primece cu placere assecurarea dlui ministru cà schimbare de sistemu nu se va intem- plá, dar daca evenimentele ar desminti acest'a assertiune, si-retiene dreptulu de a face passii ulterioari. Responsulu ministrului lu-ie spre cunoscentia.

La ordinea dillei e cetirea a trei-a a pro- iecteloru de lege pentru edificarea clini- cei, pentru imprumutulu supl. de 500,000 fl. si pentru majoritatea femeiloru, cari tote se primira.

Urmeza desbaterea a-supr'a proiectului de resolutiune a lui Horánszky.

Propunetoriulu in motivarea sa espune, cà nu are scopulu sè se stérge institutiunea essecutoriala inainte de ce s'ar presentá proiectulu cestiuat, ci simpluminte voiesce ca min. just. sè fia indrumatu a-lu presentá. — Oratorele voiesce ca immanuarile sentintiloru judecatoriesci sè se incredintieze notariilor publ. si candidatiiloru de adv. cari practisédia pre langa judecatorie. — Iustiti'a impune celle mai grele sarcine vistieriei statului si totu-si e mai rea decátu inainte cu 7 anni. Caus'a e organizarea judecatorieloru pre basa burocratica, procedere teoretica la adducerea legiloru si maimutirea tierreloru straine. Vorbesc lungu despre defectele administratiunii publice si despre resp' a baniloru Statului. Aici, dice, se ceru

reforme radicali. Recumenda acceptarea proiectului.

Dálnoky nu tiene a fi de lipsa stergerea institutiunii in locu de a se reformá; si de órace min. de just. promitte insu-si a presentá doue proiecte de lege, si intru aceste si despre institutiunea essecutoriala, crede cà proiectulu Horánszky este de prisosu.

I. Horváth primesce proiectulu. — Dulo vits tiene cà deroga auctoritatii judecatoriloru si notariloru publ. ca sè li-se incredintieze loru essecutoratulu. Nu primesce proiectulu. Lázár, Remete si Matics primescu proiectulu. Patay insemna facia de assertiunile lui Dálnoky, cà ellu nu voiesce a perde tempu cu emendarea reului, si voiesce a-lu esterminá cu totulu, si de ora-ce sunt forte multe processe criminale contra essecutoriloru — primesce propunerea lui Horánszky.

Csemeghy observa, cà in contra institutiunei essecutoriloru nu s'a addusu altu motivu decátu numai invidi'a, resensulu tierrei. — Ellu recunoscce acest'a, dar insemna cà neci intru unu statulu Europei nu sunt placuti essecutorii, dar acest'a nu e unu argumentu nerestornabilu pentru stergerea institutiunei. — Nu primesce neci organele recumendate de Horánszky, espunendu, cà, care ministru ar amblá dupa reformele lui Horánszky, de la acellu-a n'am potè acceptá nemicu.

St. Domahidy spriginesce proiectulu, observandu facia de Csemeghy, cà nu numai resensulu s'a addusu de argumentu, ci si daunele impreunate cu multe spese inerinte institutiunii.

A. Pulszky néga, cà dora proiectulu lui Horánszky ar pofi stergerea deodata a essecutoriloru, lui Csemeghy i-insemna cà au trecut prestre marginele argumentatiunei sanetose. Partinesce propunerea lui Horánszky.

C. Tisza Amintindu cà antevorbitoriulu au insíratu argumentele prin cari se combate institutulu, se marginesce la criticarea plina de unore spinosa a assorteloru lui Csemeghy.

Min. Pauler vre sè iee cuventulu, fiindu inse timpulu inaintatu vorbirea lui se amena pre altu di.

Siedinti'a se redica la 2 ore d. m.

Siedinti'a de la 23. Juniu 1874.

Presiedinte: Perczel. Notari: Mihályi, Szeniczey, Beóthy. Din partea gov. min. toti.

Dupa presentarea petitiuniloru, cari se transpunu la comis. de petit. — Helfy intréba pre presiedintele camerei in privintia lucrarei comisiunei esmisse in caus'a căllei ferr. orientale si-espriime dorinti'a d'a se presentá camerei cellu pucinu extractu, de órace asiá e informatu cà comis. nu pote essi la resultatulu. — Presiedintele spune cà reportulu comis. e sub tipariu.

L. Korizmicu assecuredia camera, cà comis. au lucratu si lucra cu mare energia dar lucrarile se immultira in urm'a feluriteloru instrictiuni si directiuni date de camera.

S. Almássy face urm. proiectulu de resolutiune: Camer'a sè indrume pre min. financ. ca pentru emissiunea noteloru de banco pana la valore de 200 millione cu unu cursu fortiatu, sè presente proiectulu de lege cu inceputulu sesiunei de toamna.

G. Ugron: face urm. proi. de resolutiune: „Camer'a se indrume pre min. de resb., ca in timpu de 6 lune de la primirea acestei propuneri, avendu intiellegere cu min. commune de resb. in sens. §. 13. art. de l. XII din 1867, sè presente unu proiectulu de lege pentru modificarea si intregirea art. de l. XL d'in 1868., prin care servitulu activu sè se fiseze la 2 anni, sè se faca impartirea territoriala si decentralisarea administratiunii armatei.“

Min. Bittó relativu la operatulu comiss. ad hoc, despre casatori'a civile dice: tempulu a inaintatu forte si e cu multu mai scurtu, decátu ca fia guvernulu fia camer'a sè se mai pote occupá de l. despre casatori'a civ. assecurandu cà ministeriulu nu tinde spre inlaturarea acestei cestiuni de importantia decátu numai pentru acum, cà-ci cu inceputulu sess. de toamna se pote luá la discutie, cere dara ca camer'a sè o inlature pentru astadata de la ordinea dillei.

Lükó observa cà trech unu annu de candu unu functionariu allu guvernului lucra la acestu proiectulu si totu-si comisiunea presentá numai una mica parte d'in lucrările salle. Guvernamentalii accusa oppositiunea cà impedece reformele, candu d'in contra insu-si guvernulu impedece tote cestiunile celle momentose. Adevrata jocaria acesta produra.

D. Irányi spriginindu pre Lükó amintescce, cumca guvernulu neci pana acumu nu s'au lamuritu cà ore salutaria e legea d'in cestiune séu ba? Lips'a casatoriiei civile o dovedescce, nazarinenii cari numera ca la 100 de mii (Sensatiune in drepta) sufflete, si sè casatorescu illegalminte; mai departe judanii, d. e. vrendu a se casatori cu crestine séu viceversa, sunt siliti a calletori in strainetate de und' dupa ce se reintorc, d. min. de just. dechiara casatori'a loru de illele si o numesce concubinatu; asiá dar casatori'a legale dupa legile straine, la noi se numesce concubinatu. Guvernulu neci pana asta-di nu recunoscce cà introducerea casatoriiei civ. e una necesitate imperiosa? Dar candu cutare — deputatu d'in opposit. vorbiá in contra infintiarei notariateloru publ. d. min. si alter ego allu séu lu tassá de ruginitu, de omu vechiu si guvernulu credea cà stá pre nivelulu civilizatiunei europene. Dar este tierra in Europa, unde sè nu fia inactivata libertatea de consciintia? Ore Occidentului, la care ve provocati de atâte ori, lipsesce-i casatori'a civila?

Antevorbitoriulu Lükó amintí, cà guvernulu aveá tempu destullu a se luminá, cà óre de lipsa e institutiunea séu ba? — Dar nu unu annu, ci cinci anni trecura, de candu am presentatu unu proiectulu pentru libertatea consciintiei, camer'a primí proiectulu, indrumandu pre fostulu min. Eötvös sè presente proiectulu pre baza acellui-a. Actualulu min. pres. inca fú membru guvernului acellui-a, si acumu tocmai ellu vorbesce pentru noua amenare a desbaterei. Deci tienu firmu la decisiunea camerei addusa sambeta prin punerea cestiunei de cabinetu, cà-ci ministrii, cari obstau opiniei publ. — dupa parerea mea nu-su demni de postulu loru inaltu. In casulu acestu-a afara de demnitatea camerei e vorba de interesele celle mai scumpe alle tierrei: despre onorea tierrei e vorba si despre resp' a millioneloru. Rogu pre o. cam. ca respingundu cererea ministrului, sè sustiena decisiunea sa. (Approbare vvia in stanga).

Zsedényi: asiá se vede cà casatori'a civ. e una idee atátu de placuta unora, càtu uita a luá in consideratiune multele greutati ce stau in callea ei, precum si impregiurarea cà casat. civ. nu convine cu moravurile poporului nostru, spriginesce cererea ministeriului.

Horn observa, cumca cestiunea acest'a este forte delicata, dece óra e vorba de cestiune de cabinetu; ellu nu crede, cà in 1874 sè fia atare guvernulu, care sè faca asiá de mari demonstratiuni liberatismului, Din parte-i primesce propunerea lui Bittó, daca va promitte, cà proiectulu se va presentá in lun'a prima din sesiunea de toamna.

Tavaszi respinge suspitiunea cà dora guvernulu si parti'a lui ar amená proiectulu despre casatori'a civ. — Ellu primesce propunerea lui Horn, ca gov. se debendésca tempulu.

C. Tisza se tiene strinsu de ordinea dillei de órace nu affia cauza pentru amenare. Observa, cà aru, fí mai bine sè se traga velu prestre deschiatiunile lui Deacu in privintia cas. civ. cà-ci cu atátu e mai dorerosu contrastulu. Trecura 6 anni, de candu se recunoscú necesitatea casatoriiei civile, de atunci gov. avú tempu destullu spre meditare (laritate) cere a se tiene ordinea dillei.

Mai vorbescu pentru ordinea dillei Moricz si Csernátony cestu din urma replicandu la assertiunile lui Horn dice, cumcà faimele espuse in diarie despre cestiunea de cabinetu, sunt ne basate pentru cà neci insu-si guvernulu nu scie diu'a si or'a candu se va pune cestiunea de cabinetu. Aici i-ar placé mai bine se scia, cà óre ce este caus'a de guvernulu voiesce sè se inlature de la ordinea dillei acesta cestiune importanta — candu cu astfelu de procedere se compromitte numai camer'a. Aici trebue sè fia vre unu secretu, ce d'insulu ar dori

sè-lu cunosca. Guvernului nu-i este missu a trece prestre ore cari margina macaru in cestiuni secundarie, pe nu-i permite politic'a Austriei. — Pe mare trebue sè fimu luminati odata mai pote-se sufferi acesta stare a loru, seau ba? De altmintrea die Dlu Bittó este câtu se pote de nepri si intunecosu.

Min. Pauler observa lui Csernátony cà gov. nu este condussu de interesele candu e vorba de salutea tierrei, si pentru aceea cere amenarea, ce nu e mitte auctoritatea camerei. Dar pertractarea acestei cestiuni ar eschide seau cellu ar face cà sè se intardie multu dest' asupr'a legii de incompatibilitate electorale.

Csiky dupa celle audite voiesce plice numai lui Zsedényi, care dice casatori'a civ. ar fi in contrastu cu moravurile alle poporului. — Ellu cum intiellege acest'a dl. Zs. dar scie, ca in ori si ce tierra casatori'a civ. teza si redica moralitatea familie. De parte cas. civ. la noi au fostu intru inca la 1784. de imperatulu Iosif. In discursulu min. pres. nu vede alta de câtu e putere secreta, care dispun pr'a fapteloru guvernului, deci cere sustiené ordinea dillei.

Huszár asemene éra Hoffmann vre amenarea.

Helfy: D. ministru Pauler discutiunea nostra actuala nu e cea d'ast' sè facemu si cu cas. civ. precum amu facu cu cestiunea israelitiloru. Dar d. min. a spune caus'a pentru care s'a amantat baterea asupr'a seminarului isr., pentru s'osi o petitiune d'in partea judaniloru dossi. — Eu credu, cà si in casulu acesta va fi intervenitu vre a petitiune.

Meditandu asupr'a situatiunei trebue recunoscemu cà reactiunea militaria este preunata totdeun'a cu cea preutiesca. — Cu se inaugurasce la noi soldatesca de memoria, dupa ea urmá si concordia. Scimu, ba tote semnele ne indegata, cà cestiunea milit. va sè-si redice de noua si de odata vedemu si miscările preutiesca.

Amintescce allocutiunea ponteficala care se annucia resbellu spiritului de progressu; de órace nu potemu ignorá affinitate intre reactiunea milit. si cea preutiesca potemu esplicá lesne caus'a supriedictor schimbarei milit. precum si a influintei preutiesca. Adaugu inca si aceea comatiune, cà dlu ministru facandu assemnare intre petitiunea israelitiloru ortodossi, vine aminte si cealalta petitiune ortodossita din Rom'a, (voci „din Vienn'a“), cà a sositu prin Vienn'a, e lucru firescu. Cátu pentru cestiunea de cabinetu, nu e cumca dlu min. Bittó ar adduce tierrei aceea nefericita situatiune, ca sè-i lipsa capacitatea dsalle. — Dar mai sufferi noi si alte nefericiri, vomu sufferi-o si se — sè remanemu inse la ordinea dillei. (Azbári viue d'in partea stanga).

P. Szontágh doresce a se discuti ordinea dillei, de órace cestiunea de cabinetu — dupa discursulu lui Deacu — inaintat'a, cà e una dorintia vana a sperá la guvernulu energiosu. Guvernulu actualu Ungariei nu e alta ce-va, decátu numai situat'a, si espeditur'a poterei ce stá afara camerei deputatiloru.

Csanády facia de discursulu Pauler insemna, cà impulsulu pentru schimbarea ordinei dillei veni si acumu din Vienn'a, si cumca guvernulu vre a suplimentulu causatu prin proiectulu de incompatibilitate, deobligandu-si pre ultramontani. Astufelu de guvernulu, nu merita neci pe unu minutu se direga destinele tierrei.

B. Horváth respinge accusa antevorbitoriului, cà dora cestiunea acest'a in legatura cu ultramontanismulu. Prin propunerea ministrului.

In urma A. Lázár vorbesce pre sustienerea ordinei dillei. La votisare voteza pentru amenarea cestiunei, éra pentru sustienerea ei. Absentara 146. Pre dinteles si 32 deputati croati nu votara.

Min. Zichy presenta proiectulu pentru modificarea concessiunei pentru struirea liniei ferr. Soproniu-Posoniulburg.

Fia-i tierri'n'a usiora si memori'a eterna!
Lapusiu-ung. 12 Jun. 1874. Gh.....

(Tass'a de posta callare) pre cursulu Juniu-Decembre, an. 1874. s'au fissatu pentru unu callu si de una statiune (2 mille) precum urmeza: In districtulu postale de Bpesta 1 fl. 30 cr. In distr. post. de Oradea-Mare 1 fl. 26 cr. v. a. In distr. post. de Timisior'a, 1 fl. 40 cr. In distr. post. de Sabiu 1 fl. 12 cr. v. a. — Pentru carruti'a (de statiune) accoperita, competinti'a este jumetate d'in tass'a postei callare socotita pentru unu callu si una statiune, era pentru carruti'a neacoperita se socotesce a patr'a parte d'in tass'a postei callare. — Bani de beutu (bacsisiu) si de untura carausiului a se da dupa usulu de mai nainte.

(Siedinti'a XVII. tienuta in 28 Maiu, 1874. a societatei „Alexi-Sincianae“) a fostu una d'intre celle mai momentose in care membrii societatei s'au desbraccatu de doliu si de profunda gele ce cuprinsesse anumele lor prin mortea primului conducatoriu allu societatei nostre, a fericitului Nicolau Moldovanu. — Pre faci'a loru stralucia bucuria, candu intrà in sala' adunarei intre entusiastice urari de „sè traiesca“ noulu conducatoriu, alessu prin consensulu unanimu a membriloru, D. Atanasiu Demianu professoru la s. Teologia in Ghierl'a. Presiedintele societatei I. Dorosiu lu salutà in numele adunarei si in o cuventare scurta dar accomodata, i arretà cã societatea nostra dupa unu tempu de tristetia, dupa doreros'a pierdere a fostului ei conducatoriu, asta-di era se imbracca in vestiminde serbatorose, saltandu de bucuria vedindu in fruntea sa pre noulu ei conducatoriu. — Dupa acestea D. Conduc. luandu cuventulu, multiamesce pentru increderea intregi adunari pusa in persona Dsalle, recunoscce greutatile, cu carii e impreunatu acestu officiu, — dar se usioreza prin concordia si solidaritatea membriloru. In decursulu acestei siedintie D. Conduc. adduce la cunoscentia cumca espirandu annulu scolasticu si finduca unii d'intre officialii societatei essu d'in sinulu ei societatea are sè-si alega alti officiali, ce inse, pentru inaintarea tempului, se amena pre alta siedintia. In sied urm. tienuta la 4 Juniu a. c. d. conduc. relateza cã la ordinea dillei e alegerea nouilor officiali ai societati pre an. scolasticu 1874/5, allu VI. allu assistintiei salle. Espirime multiemita d'in partea societatei, officialiloru pentru greutatile portate pentru societate. Apoi alegandu-se una comisiune ad hoc se procede la alegerea noulu officiu resultandu: presiedinte, prin Gavrilu Sabou, vicepresiedinte: Chr. Tertureanu, notariu corresp. I. Popiliu; notariulu siedintieloru: I. Cernescianu, bibliotecariu Ioachimu Fètu, cassariu Cl. Popu; controloru: I. Budu, archivariu Aug. Mertariu. — In fine D. conduc. provocandu de nou pre membri la unire concordia si diligintia parascesce adunarea intre strigatele entusiastice alle membriloru. Cu acesta ocasiune, in numele societatei nostre, venimu a exprime adanca multiemita, D. Dloru Redactori, carii au binevoitu a ni gratificã in cursulu annulu acestui-a câte unu esempl. allu pretiutieloru diarie ce redactara si a nume „Fed.“ „Alb.“ „Gur'a Sat.“ „Pric.“ „Viit.“ „Tromp. Carp.“ „Semenat.“ „Transilv.“ „Convorb. Lit.“ „Rev. Contemp.“ — rogandu-i pentru acesta favore si pre viitoriu.

Gavr. Sabou, pres. Ionu Popiliu, not. cor.

Bibliografia. „Educatiunea si Instructiunea generale, pentru parenti, doctenti si altii caroru-a li e incredentiata si jace la anima cultura poporului“ de DD. Munteanu Solomonu, Blasiu, 1874. in 8. de 188 pag. Pretiulu 1 fl. 50 cr.

„Legislatiunea si administratiunea militare“ a Romaniei, cuprinde tote legile si regulamintele milit. asta-di in vigore, culesse de D. majoru Ionu Balaceanu. Se afla de vendiare numai la autorulu.

„Frigurile“ micu tractatu despre bol'a de friguri accomodatu intiellegarii po-

porului, de D. Dr. Obedenariu. Pretiulu 80 bani — 32 cr. v. a.

Re-cumendamu aceste producat lit. atentiuunii cetitoriloru nostri.

Sciri mai noue.

London, 22 jun. In camera deputatiloru, ministrulu affaceriloru straine, la interpellatiunea „este applegatu guvernulu angl. prin recunoscerea guvernului Ispaniei, a-i da spriginire morale?“ dechiara cã situatiunea momentana dissuade recunoscerea formale amenandu-se pana candu reorganizatiunea guvernului Ispaniei va fi ajunsu la stabilitate mai mare.

Vienn'a, 23 jun. „Corresp. intern.“ commenteza resolutiunea adunarii de la Krems in privintia sassiloru d'in Transilvani'a. timbrandu purcederea loru de inoportuna si lipsita de tactu, apoi intreba: „Ore adunarea partisaniloru d'in Krems salutarea-ar cu buccuria faptulu, daca vre una adunare in Ungari'a ar luã la discussiune si ar luã concluse a supr'a situatiunei Slaviloru d'in Cislaitani'a? Ore fractiunile partidei de constitutiune reprezentate la Krems semtiescu-se destullu de tari a serumpe de alliantia cu partia constituale d'in Traslaitani'a sèu chiaru a o provocã la dusmania? Ore datu-s'au uitarei bunele servitice ce magiarii facera sunt acum tre anni, constitutiunii si germanismulu d'in Austri'a? Dar in fine ce intiellessu practiculu are resolutiunea? Care guvernulu austriacu, ce pretinde a sta pre bazea constitutiunii (fiesce dualistice) si care senatu imp. credintiosu constitutiunii s'ar potè incumetã a face macaru incercarea d'a luã notitia officiale despre atare resolutiune?“ (fratii Siamiti se spriginescu si dascalescu inoportun'a sentimentalitate. Red. „F.“)

Monachiu, 23 jun. Propunerea, d'a se scote d'in desdaunarea resbelului, summ'a de 2 milione, pentru scopuri de arte, se primi, dupa lunga discussiune, cu 92 voturi, contr'a 46.

Paris, 23 Jun. Descoperirile d'iarului engl. „Times“ a supr'a modulu de purcedere ce voru sè urmedie la timpulu sèu legitimistii facu sensatiune si immarescu scissiunea intre conservatori. Se crede, cã Mac-Mahon, dupa probabil'a respingere a osebitoru propuneri de constitutiune, va cere intr'unu nunciu organisarea potestatii conformu votulu d'in 20. Novembre.

Rom'a, 23 Jun. Pentru demonstratiunile d'in dominec'a tr. (unele pentru, altele contr'a restauratiunii potestatii temporali a Pontificelului) patru insi d'intre agitatori au fostu condemnati la reclusiune pre mai multe lune.

Santander, 22 Jun. Carlistii redicara contributiuni: cai si bani in Anguer'a si satele de la marginile Asturiei. — Dorregaray primu d'in Guipuzcoa insemnate succurse de ostire si tunuri. Partades, capu allu Carlistiloru, a fostu respinsu cu perdere langa Mirand'a.

Vienn'a, 24 Jun. D'iarulu „Tagblatt“ scrie cã astadi s'ar fi tienutu mare consiliu militare sub presiedinti'a imperatului.

Fuld'a, 24 Jun. Conferinti'a episcopiloru se incepù asta-di, 10 eppi sosira, intre ei cellu de Paderborn, Mogunti'a si Freiburg; episcopatele de Coloni'a, Posnani'a si Trevirea sunt reprezentate prin delegati.

Vienn'a, 25 Jun. D'iarulu „Noua Pressa Lib.“ se enuncia intr'unu modu forte neamicabilu in contr'a camere ung. pentru respingerea propuneri d'a se discute casatori'a civile (lucru preafirescu ca judanii sè se supere. R.) — Publicatiunea numiriloru de Locutenenti provinciali se annuncia pre sambet'a viitoria.

Versali'a, 24 Jun. Se latiesce faim'a, cã legitimistii voru votã pentru dissolverea adunarii nat. daca acest'a nu s'ar invoì la restaurarea monarchiei. — Montalivet, fostu ministru sub Lud. Filippu, accentua intr'o scriessore, cã salutea Franciei pretinde acceptarea republicei conservative.

Rom'a, 24 Jun. Mare multime de omeni mergandu spre Vaticanu si strigandu „sè viedie regele Italie!“ au fostu oprita de ostire si la provocarea d'a se conteni in pace, se respì.

Madridu, 24 Jun. Se assecura cã radicalii tindu a infintiã consulatulu pre cinci anni, conferindu lui Serrano potestatea consulare sub conditiunea ca d'insulu inainte de alegerile pentru prosimele Comite. (Cortes) sè numesca unu ministeriu de reconciliatiune.

Vienn'a, 25 Jun. Mareducele Constantinu va sosi aici domineca dupa amedia-di la 4 ore si va desculecã in Schönbrunn unde i s'au pregatitu locuinti'a.

(Mducele Constantinu conduce deputatiunea de gratulatiunea armatei rusesce), care la ordinea Tiarului, are sè fericiteze pre Imp. Franciscu-Iosifu, la anniversaria dillei in care — sunt acum 25 anni, — Tiarulu Nicolau i conferisse ord. russ. Sant-Giorgiu, pentru bravur'a personale ce junele monarcu arrestasse in diu'a de 26 Juniu, 1849. candu armat'a austr. insocita de cea russ. sub gener. Paniutinu ocupara urbea Arrabona (Iaurinu-Györ).

Berlinu, 25 Jun. D'iarulu „Post“ annuncia cã conferinti'a de Brussel'a este a se considerã ca sigura; numai participarea Franciei nu se scie inca; scrupulii ce Angli'a aveã la inceputu, disparura.

Fuld'a, 25 Jun. Discussiunile de eri alle conferintiei episcopali au fostu a supr'a noueloru legi besericesci; se decise ca consultarile sè se tiena deocamdata secrete.

Bern'a (Elvetia) 25 Jun. Consiliulu federale (nation.) decise in contr'a propuneri comisiunei, ca pertractarea recursulu in contr'a destituirii episcopulu Lachat, sè se amane pana la sesiunea de èrna.

Versali'a 25 jun. Stanga se plange in contr'a traganaturei comisiunii de constitutiune si va cere camerei deslucire: ore propunerea lui presentã-se va currendu? — Adunarea nat. primi conventiunea postale cu statele unite alle Americi de Nordu.

Trieste, 26 jun. Dupa insciintiaru offic. „pestea tuberosa“ (ciuma cu inflatura) s'au invitu in Merdi si tienutulu de Benghasi (Prov. Tripolis). Autoritatitile marine d'in Trieste si Fiume dedeze ordine a se luã numai decãtu mesurile de contumacia in contr'a totoror provenientieloru d'in regenti'a de Tunis si Tripolis.

Annunciu.

Onoratorulu prenumeranti la „Margaritariu.“ — „Margaritariu.“ au essitu de sub tipariu si cunoscandu din esperientia,

cã si celle mai pretiose opuri literaru fiindu numai brosiurate, in scurtu tempu mutilèdia sèu togm'a laceredi'a, le-am legatu in panza fara de a le uroã. pretiulu Espeditiunea loru la DD. Prenumeranti s'au pusu in curgere. DLoru inse sunt rogati: cã pretiulu se-lu tramitta la Subscrissulu prin „assemnatiuni postale“ asta e cã mai sigura si mai eftina calle, — pre candu pre callea postalã pentru 1. fl. tramissu s' solvescu 18 cr. la post'a din locu si 3. cr. la primire ad. s. 21. cr!

In opu, pre langa tota scrupulos'a revisiune, s'au veritu totu-si câte-va grossiele de tipariu, asiè in prefatiune: „necesturnavere“ in locu de „neresturnavere“ — la pag. 10 „potrovite“ in locu de „potrivite“ — pag. 18 l. 7. „actadi“ in locu de „astadi“ pag 19. l. 11. cercetèie — „cercetadia“ — p. 44. l. 3. Pertru-„Pentru“, — p. 46. l. 15 landa — „lauda“, — p. 51. l. 1. viedietoru — „ridietoriu“, — p. 52. l. 1. loiala — „loiala“, — 53 l. 3. seimnedie „inseimnedia“, — p. 55. l. 8. natiuneo — „natiunea“; — acestea inse binevoitoriulu lectoru prea usioru le va indreptã.

Cu esemplarie mai potu servi si acelloru-a ce au intardiatu cu prenumerantiunea, carii sunt cei mai multi si cei mai avuti. Satumare, 20 Jun 1874.

Petru Branu
protop. si profess.

„Albina“

Institutu de creditu si de economie in Sabiu.

primesce depuneri de capitale spre fructificare:

a) pre langa annunciarea ridicariu sensulu statuteloru, cu 6% interesse,

b) sub conditiune, d'a se annunc institutulu ridicarea depuneri la tre lune inainte, cu 6 1/2%;

c) sub conditiune, d'a se annunc institutulu ridicarea depuneri la sies lune inainte, cu 7% interesse.

Cu privire la conditiunile b) si deponentulu are a se dechiarã in diu depuneri, cã-ci altu-cum inlocarea se privi ca urmata sub conditiunea a).

Interessele incepu cu diu'a, care meza dupa diu'a depuneri si inceta cu diu'a premergatoria dillei, in care ridica depunerea cu acellu adausu in cã numai de la acelle capitale se da interesse, cari stau depuse la institutu cellu pucinu 15 dille.

Depunerile tramisse prin postu resolu totu deaun'a in diu'a primu prin spedarea libellulu la adress'a deponentulu.

Sabiu, 23 Juniu, 1874.

Directiunea institutulu

Burs'a de Vienn'a, 23 Jun. 1874.

Metallice 5%	69.5
Imprumutulu nat. 5%	73.5
Sorti din 1860	109.5
Actiunile bancei	977.5
Actiunile instit. de creditu	161.5
Obligatiuni rurale ung.	59.5
„ „ Temisiane	74.5
„ „ Transilvane	141.5
„ „ Croato-slav.	76.5
Londonu	111.9
Argintu	106.9
Galbenu	532.9
Napoleond'or	8.9

ALESSANDRU ROMANU

Propriet., edit. si red. respundiet.